

[Jørgen Jørgensen (Løjre).]

ordfører har sagt vedrørende ændringsforslagene.

Som det fremgår af betænkningen, har udvalget modtaget en henvendelse fra De danske Kontrolforeningers landsudvalg om tilskud ifølge højskoleloven. Dette har vi ikke kunnet anbefale. Højskoleloven har en formålsparagraf, der direkte tager sigte på, at højskolen er en almen skole. Den kontrolskole, der her var tale om, var i udpræget grad en erhvervsskole; vi fandt det rimeligt, at sådanne skoler får adgang til støtte fra det offentlige, men mente, at denne støtte bør ydes gennem landbrugsministeriet, og dette blev da resultatet af de forhandlinger, der er ført herom. I forbindelse hermed vil jeg henlede landbrugsministerens opmærksomhed på, at der vedrørende landbrugsskoler, der har mejeristuddannelse, er visse problemer; det drejer sig bl. a. om understøttelse til visse grupper af mejerister, som ikke falder ind under den almindelige højskolelovgivning, men som iøvrigt får deres uddannelse ved landbrugsskolernes mejeri afdeling.

Jeg finder det rigtigt, at man støtter de mindste skoler ved at yde et større grundtilskud end oprindelig foreslået. Den form, det pågældende ændringsforslag har fået, kan måske diskuteres. Der vil meget let kunne komme overgangsforhold, som måske vil fremkalde mærkelige tilstande på nogle skoler, idet tilgang af et par enkelte elever kan føre til, at skolen får et betydeligt mindre grundtilskud end før, men princippet er rigtigt, og forhåbentlig sker der efterhånden en tilpasning, så der ikke skabes større ulighed mellem skoler af nogenlunde samme størrelse.

Det eneste, der har været uenighed om indenfor udvalget, er spørgsmålet om bygningstilskuddet. Et mindretal indenfor udvalget har fremsat et ændringsforslag, der tilsigter at begrænse dette tilskud. Jeg tror ikke, det er hensigtsmæssigt at fastsætte en grænse af denne karakter. Bygningstilskuddene er hidtil blevet reguleret opad administrativt, d. v. s. ved tekstanmærkning på finansloven. Såvidt jeg husker, var det oprindelig fastsat til 2 pct. af skolens værdi. Efterhånden er det kommet op på 3½ pct. — jeg husker ikke hvornår, men det skete formentlig, medens det ærede medlem hr.

Hvidberg var undervisningsminister. Man tænkte ikke dengang på at fastsætte nogen begrænsning.

Jeg vil ikke benægte, at der er en ulighed i forholdet mellem de gamle og de nye skoler, som det måske nok var værd at overveje. En del af denne ulighed må dog kunne afhjælpes på anden måde; måske burde undervisningsministeriet overveje tanken om en almindelig omvurdering af skolerne. De er som helhed vurderet straks efter højskolelovens gennemførelse i 1942 med udgangspunkt i værdiansættelsen fra 1939, og selvom der ved forbedringer og udbygninger af gamle skoler er foretaget en omvurdering, kan det ikke nægtes, at der er stor forskel mellem de gamle skolars bygningsværdi — selvom de er blevet forbedret — og de helt nye skolars.

Når jeg er imod, at der fastsættes en bestemt grænse for, hvor stort bygningstilskuddet må være, således som mindretallet foreslår, er det, fordi jeg anser det for at være upraktisk, og fordi jeg ikke mener, det vil skabe den lighed mellem skolerne, som udvalget tilsigter. Jeg mener ikke, at vi herinde skal bestemme, om højskolerne skal være store eller små. Vi må lade forholdene afgøre, om den bedste form for disse frie skoler er den lille skole, den mellemstore skole eller den store skole. Disse skoler opføres dog i udstrakt grad på egen risiko af den kreds af mennesker, der står bag, og det er forkert at give det udseende af, at det med de nuværende tilskudsordninger er muligt at bygge dyrt, stort og flot, som man siger, fordi man regner med at få dækning for sine udgifter gennem statens tilskud.

Såvidt jeg forstår, bliver alle forhold vedrørende nybygninger undersøgt meget nøje og grundigt, før staten bevilger sit lån, og skønner man, at byggeriet er luksuspræget, kommer det ikke i betragtning ved vurderingen. Skolen bliver vurderet som skole og efter, hvad der er nødvendigt til den undervisning, som skolen tager sigte på. På forhånd at fastslå, at man kun kan yde støtte indtil et vist beløb, anser jeg for at være en indblanding i den frie udvikling, som folkettinget ikke kan foretage. For at rejse en skole til de millionbeløb, som der her er tale om, kræves der fra privat side meget store bidrag, og jeg tror ikke, det vil